

ODLIKOVANJA ČEHOSLOVAČKE IZ ZBIRKE ODLIKOVANJA HRVATSKOGA POVIJESNOG MUZEJA

U Hrvatskom povijesnom muzeju ima trideset osam primjeraka odlikovanja Čehoslovačke iz razdoblja između dvaju svjetskih ratova i poslije Drugoga svjetskog rata.

*Prva dva odlikovanja ČSR - **Vojni križ iz 1918. i Revolucionarnu medalju** - oba osnovana nakon završetka Prvoga svjetskog rata, kreirao je znameniti francuski kipar Antoine Bourdel (1861.–1929.) u Parizu.*

Saveznička medalja Pobjede osnovana je na Mirovnoj konferenciji u Parizu početkom 1919., kao zajednička medalja zemalja koje su kao saveznice sudjelovale u Prvom svjetskom ratu. Medalje imaju osnovni zajednički dizajn, ali s tipičnim simbolima pojedinih zemalja.

*Među čehoslovačkim odlikovanjima iz Zbirke odlikovanja Hrvatskoga povijesnog muzeja ističu se ljepotom, vrijednošću i brojem **Ordeni bijelog lava** iz razdoblja između dvaju svjetskih ratova. U tom razdoblju Čehoslovačka je u odlikovanjima stvorila mnogo vrhunskih ostvarenja, rad kreativnih domaćih umjetnika u suradnji s praškom radionicom Karmet & Kiseľy.*

Spomen-znak čehoslovačkih dragovoljaca iz 1918.-1919. godine nastao je devetnaest godina nakon uspješne čehoslovačke vojne intervencije u Slovačkoj protiv mađarskih okupacijskih snaga.

Spomen-medalja za čehoslovačke dragovoljce iz 1918.-1919. godine također je osnovana 1938. godine, a bila je namijenjena svim dragovoljcima iz godina 1918.-1919., koji su sudjelovali u vojnim aktivnostima ili borbama u Šleskoj i Slovačkoj.

Vojni križ za 1939. godinu osnovala je Vlada Čehoslovačke Republike u egzilu u Londonu, 1940. godine, a dodjeljivao se češkim i slovačkim građanima te jedinicama i pripadnicima savezničkih vojski, koji su sudjelovali u bojevima tijekom okupacije 1939. godine.

Medalju za hrabrost pred neprijateljem osnovala je Vlada ČSR 20. prosinca 1940., a potvrđena je nakon rata. Medalja se dodjeljivala „U sjećanje na borbu za oslobođenje Čehoslovačke Republike od neprijateljske okupacije, kao vidljiv znak za one koji su se iskazali činom osobne odvažnosti na bojnopolju protiv neprijatelja na unutarnjem ili vanjskom bojištu.”

Vojničku spomen-medalju osnovala je Vlada ČSR 1943. godine u Londonu. Medalja se dodjeljivala pripadnicima čehoslovačke armije u inozemstvu, a mogli su je dobiti i pripadnici savezničkih vojski koji su sudjelovali u borbama za oslobođenje Čehoslovačke.

Janošikova medalja osnovana je ukazom čehoslovačke vlade od 14. lipnja 1946. kao vojno odlikovanje za čehoslovačke partizane i pripadnike savezničkih država koji su sudjelovali u organizaciji čehoslovačkih partizanskih jedinica ili su se borili u tim jedinicama u Čehoslovačkoj Republici ili izvan njezinih granica.

Spomen-znak Drugog narodnog ustanka osnovan je 14. svibnja 1946., kao znak sjećanja na Drugi svjetski rat, a dodjeljivao se državljanima ČSSR-a koji su sudjelovali u ustanku protiv okupatora (1939.-1945.) izvan organiziranih vojnih jedinica te pridonijeli oslobođenju Čehoslovačke.

Spomen-medalju za vjernost i spremnost na obranu Slovačke u razdoblju od 1918. do 1938. godine osnovalo je oko 1947. Udruženje čehoslovačkih dragovoljaca Slovačke –

ČSOL, koje je medalju dodjeljivalo uz suglasnost Ministarstva narodne obrane i Slovačkog narodnog vijeća.

Odlikovanje za zasluge u izgradnji iz 1951. godine dodjeljuje se osobama koje su svojim radom postale uzorom u razvoju i primjeni naučno-tehničkih spoznaja, ili su zaslužne za razvoj narodnoga gospodarstva, nauke, tehnike i kulture, ili imaju izuzetne zasluge u političkoj, državnoj ili drugoj djelatnosti.

Medalja za službu domovini iz 1955. dodjeljuje se za unapređenje bojeve pripravnosti, sigurnosti republike, za rad na podizanju razine obrambene pripravnosti, za važne pronalaskе i tehnička unapređenja važna za obranu zemlje, kao i za hrabre vojne akcije u kojima je izvršen zadatak.

Dukelska spomen-medalja osnovana je 26. lipnja 1959., na petnaestu godišnjicu bitke na prijevoju Dukel.

Spomen-medalja 20. godišnjice Slovačkog narodnog ustanka osnovana je 1964. godine, a dodjeljivala se kao počasno priznanje za sudjelovanje u borbi protiv fašizma u Slovačkom narodnom ustanku.

Spomen-medalja 20. obljetnice oslobođenja ČSSR (1945.-1965.) posljednje je odlikovanje iz Zbirke odlikovanja Hrvatskoga povijesnog muzeja.

Povijest Čehoslovačke ukratko

Čehoslovačka je država nastala kao zajednica Češke i Slovačke, a trajala je od 1918. do 1939. godine te od 1945. do 1992. godine.

Čehoslovačka je nastala u listopadu 1918. kao jedan od sukcesora Austro-Ugarske Monarhije poslije Prvoga svjetskog rata. Mirovnim sporazumom u Saint-Germain-en-Laye regulirane su granice prema Austriji i određena područja koja će pripasti novonastaloj državi. Bila je sastavljena od današnjih teritorija Češke Republike, Slovačke i (do 1939.) Podkarpatske Rusi (Zakarpacije). Njezin teritorij bio je industrijski najrazvijeniji dio nekadašnje Austro-Ugarske Monarhije. Čehoslovačka je bila republika s naprednom demokracijom u razdoblju prije Drugog svjetskog rata, ali obilježili su je etnički problemi. Ti problemi bili su uzrok nezadovoljstva druge i treće po brojnosti etničke grupe u Čehoslovačkoj – Nijemaca i Slovaka, zbog dominacije Čeha, koji su bili najbrojniji.

Pred Drugi svjetski rat Čehoslovačka je postala jedna od prvih Hitlerovih meta. Poslije Münhenskog sporazuma 1938. godine Hitlerove trupe izvršile su invaziju na Sudete, gdje su većinom živjeli Nijemci. Konačno, Čehoslovačka je prestala postojati u ožujku 1939., kad je Hitler okupirao cijelu Češku. Mađarskoj je pripojena južna Slovačka, a ostatak Slovačke proglašen je nezavisnom državom koja je bila lojalna Hitlerovoj Njemačkoj.

Poslije Drugog svjetskog rata, predratna je Čehoslovačka rekonstituirana, a Podkarpatska Rus (koja je bila njezin dio) odcijepljena je i pripojena Sovjetskom Savezu. Tri godine kasnije (1948.) Komunistička partija Čehoslovačke došla je na vlast i država se našla pod utjecajem Sovjetskog Saveza. Godine 1968., kad je Aleksandar Dubček bio glavni tajnik Komunističke partije Čehoslovačke, nastupilo je kratko razdoblje libera-

lizacije, poznato kao „Praško proljeće“. Nezadovoljni njegovom politikom Sovjetski Savez i članice Varšavskoga pakta okupirale su Čehoslovačku u noći od 20. na 21. kolovoza 1968. Intervencija Sovjetskog Saveza zaustavila je demokratske procese u Čehoslovačkoj. Godine 1969. Čehoslovačka je pretvorena u federaciju Čeških zemalja i Slovačke.

Godine 1989. država je ponovno postala demokratska poslije „Plišane revolucije“, a 1992. savezni parlament odlučio je da se 1. siječnja 1993. država podijeli na Češku Republiku i Slovačku.

VOJNI KRIŽ IZ 1918. GODINE (*Československý valečný kříž z r. 1918*)

Osnovan je ukazom čehoslovačke privremene vlade u Parizu 7. studenoga 1918. Dodjeljivao se zastavama čehoslovačkih revolucionarnih vojski u Prvom svjetskom ratu, ako su bile pohvaljene u zapovjedima, ili vojnicima čehoslovačkih revolucionarnih postrojbi za osobnu hrabrost pred neprijateljem. Dodjeljivao se vojnicima - pripadnicima stranih savezničkih armija koji su ratovali zajedno s čehoslovačkom vojskom. Vojni križ dodjeljivalo je Ministarstvo rata.

Na vrpca odlikovanja stavljali su se katkad listovi lipe, lipove grančice te brončane, srebrne ili zlatne zvjezdice i to ovako:

- metalne lipove grančice kao pohvala armiji,
- metalni list lipe kao pohvala korpusu ili diviziji,
- srebrna zvjezdica za osobnu pohvalu pripadnicima armije,
- brončana zvjezdica za osobnu pohvalu pripadnicima divizije,
- zlatna zvjezdica,
- zlatna ili srebrna zvjezdica za borbu u Slovačkoj.¹

1. Vojni križ iz 1918. godine

Antoine Bourdel (1861.–1929.), Pariz, 1918., bronca, promjera 38 mm, vrpca je široka 39 mm.

Odlikovanje ima oblik križa, sastavljenog od četiri povezana kruga.

Avers: u gornjem je krugu grb Češke, u donjem krugu grb Slovačke, u lijevom krugu grb Moravske, a u desnom krugu grb Šlezije.

Revers: u svim su krugovima po tri lipova lista; u sredini inicijali: ČS.

Vrpca je crvene boje, s tri dvostruke bijele pruge po sredini i s dvije bijele pruge sa strane.

HPM/ZM-78478

Slika 1. i 2. (avers i revers)

¹ Pulec, V., Československý valečný kříž z r. 1918, Československá státní vyznamenání, státní čestná uznání a ceny, Prag, 1980., str. 78.-79.; Československý válečný kříž 1914-1918, Československé řády a vyznamenání – Czech Medals and Orders Society, www.vyznamenani.net

Slika 1. i 2. Vojni križ iz 1918. godine

2. Vojni križ iz 1918. godine

Opis: kao prethodni (i dimenzije), ali križ ima tamnu patinu², a vrpca je tamnocrvene boje (s tri dvostruke bijele pruge po sredini i s dvije bijele pruge sa strane, kako je propisano).

HPM/ZM-78479.

3. Minijatura Vojnoga križa iz 1918. godine

Opis: kao prethodni, ali križ je umanjen, promjera 17 mm. Nedostaje uska vrpca (ili lančić).

HPM/ZM-78480.

REVOLUCIONARNA MEDALJA

(Československá revoluční medaile)

Medalja je osnovana u Parizu ukazom od 1. prosinca 1918., koji je za predsjednika Republike potpisao ministar vanjskih poslova. Medalja se dodjeljivala dobrovoljcima u čehoslovačkim vojnim jedinicama u Prvom svjetskom ratu, državljanima ČSR i dr-

² Barac B., Reference Catalogue Orders, Medals and Decorations of the World instituted until 1945, Part I – Iron Book (A-D), Zagreb, 2009., str. 333., navodi da je križ od tamne bronce kovan od 1920. do 1938. godine, nakon otkova križa od svjetlije bronce.

žavljanima savezničkih i prijateljskih država za osobit doprinos u vojnoj, političkoj i organizacijskoj pripremi i realizaciji samostalne Čehoslovačke Republike.

Na vrpca medalje mogle su biti pričvršćene lipove grančice, koje izražavaju pohvalu nositelju medalje. Na vrpca su se također pričvršćivale razne oznake.

Pregled oznaka na vrpcama:

„ČD” – Česká družina (*Češka pratnja*);

„LE” – Légion étrangère (*Legija stranaca*);

„ZBOROV”, „BACHMAC” i „SIBIŘ” – oznaka za članove vojnih odjeljenja u Rusiji;

„ALSACE”, „ARGONNE” i „PERONNE” – oznaka za pripadnike vojnih jedinica u Francuskoj;

„DOSSALTO” i „PIAVE” – za pripadnike vojnih jedinica u Italiji;

„S” - za sudionike zbivanja u Srbiji.

Brojevine oznake odnose se na pojedine pukove, i to ovako: od brojeva 1 do 12 za ruske pukove, od 21 do 24 za francuske pukove i od 31 do 35 za talijanske pukove.

Medalja je izdana u četiri izdanja:

1. izdanje (pariško), 1918.-1919., manjih dimenzija (39 x 44 mm, težina 36 g), s inicijalima medaljera – AB;

2. izdanje 1920.-1938., svijetla bronca, s inicijalima medaljera - AB;

3. izdanje, 1920.-1938., tamnija inačica, s inicijalima medaljera - AB;

4. izdanje, 1920.-1938., bez inicijala medaljera.

Širina je križeva drugoga, trećeg i četvrtog izdanja između 41 i 43 mm, visina je 47 mm, a težina od 43 do 45 g.³

4. Revolucionarna medalja

Autor: Antoine Bourdel (1861.–1929.), Pariz, 1918., bronca, 42 x 47 mm, vrpca je široka 38 mm.

Medalja ima oblik istokračnoga križa, a linije spoja krakova zaobljene su.

Avers: goli jahač na krilatom Pegazu koji se propinje; u desnici drži zastavu. Između krakova križa vrpca s natpisom: VZHŮRU / NA STRÁŽ / SVOBODNÝ / NÁRODE (u prijevodu: *Ovamo, na stražu slobodni narodi*). Pokraj desnog stražnjega kopita isprepletana je signatura autora odlikovanja: AB.

Revers: krilata božica Pobjede gazi dvije zmije; u visoko podignutim rukama drži natpis: ZA / SVO / BODU (u prijevodu: *Za slobodu*). Između krakova križa prsten je, u donjem dijelu ispunjen lovorovim lišćem, a u gornjem dijelu godinama: 1914 / 1918.

Iznad medalje suspender je u obliku vijenca, a ima funkciju ušice za vrpca. Vrpca je crvene boje, s bijelom prugom po sredini koja je omeđena uskim plavim prugama.

³ Pulec, V., nav. dj., str. 79.; Československá revoluční medaile, Československé řády a vyznamenání – Czech Medals and Orders Society, www.vyznamenani.net

HPM/ZM-78470.

Slika 3. i 4. (avers i revers)

Slika 3. i 4. Revoluciona medalja

5. Revoluciona medalja

Sve kao za medalju pod br. 4., osim: medalja ima bakreni sjaj; vrpca je široka 41 mm.

Vrpca je izbledjele crvene boje, s bijelom prugom po sredini koja je omeđena uskim plavim prugama.

HPM/ZM-78469.

SAVEZNIČKA MEDALJA POBJEDE

(Československá spojenecké medaile Vítězství)

Medalja je osnovana na Mirovnoj konferenciji u Parizu 24. siječnja 1919., na prijedlog Vrhovnoga savezničkoga zapovjednika maršala Ferdinanda Focha (1851. – 1929.). To je zajednička medalja zemalja koje su kao saveznice sudjelovale u Prvom svjetskom ratu. Medalje imaju osnovni zajednički dizajn, ali s tipičnim simbolima pojedinih zemalja.

Službeni naziv savezničkih medalja bio je *Médaille interallié de la victoire*.

Medalja je legalizirana 10. travnja 1920. Statut medalje donijet je 13. veljače 1922.

Postoji nekoliko inačica medalje, većina su naknadni otkovi, izrađeni u drugoj polovici 20. stoljeća. Originalno 1. izdanje brončana je medalja, promjera 35 mm; nema signaturu medaljera na aversu (O. Španiel), ali ima signaturu bečkog gravera „AL“ (Alexandar Leisek⁴). Originalno 2. izdanje medalje promjera je 36 mm, ima signaturu O. Španiela na aversu, a izrađena je u Kovnici Kremnice.⁵

6. Saveznička medalja Pobjede, 2. izdanje

Otakar Španiel (1881.-1955.), 1919., Kovnica Kremnice, 3. desetljeće 20. st., bronca, promjera 36 mm, vrpca je široka 36 mm.

Avers: krilata božica Pobjede s lovorovom grančicom u podignutoj desnici; u podignutoj lijevici drži mač okrenut prema dolje. Do njezine desne noge lipova je sadnica; do lijeve je noge cvijet i signatura autora: O. ŠPANIEL.

Revers: u sredini češki grb na vrpici s godinama: 1914 / 1919; uokolo lipovo lišće. Uz rub medalje natpis: SVETOVA VALKA / ZA CIVILISACI (u prijevodu: *Svjetski rat za civilizaciju*).

Vrpca je ista kao i vrpca za Savezničke medalje Pobjede drugih zemalja: u bojama spektra, od ljubičaste do crvene boje. Ta vrpca nije iz vremena nastanka medalje; novije je izrade.

HPM/ZM-78476.

Slika 5. i 6. (avers i revers)

Slika 5. i 6. Saveznička medalja Pobjede, 2. izdanje

⁴ Alexandar Leisek nećak je znamenitog bečkog medaljera i gravera Friedricha Leiseka (1839.–1914.).

⁵ http://www.1-prapor-sos.wz.cz/clanky/vyznamenani/medaile_vitezstvi.html, <http://forum.valka.cz/viewtopic.php/t/10328>

7. Saveznička medalja Pobjede, 2. izdanje

Sve kao za medalju pod br. 6., osim: vrpca je lošije kvalitete, široka je 40 mm. Ta vrpca također nije iz vremena izrade medalje; novijeg je datuma.

HPM/ZM-78675

ORDEN BIJELOG LAVA

(Řád bílého lva)

Zakonom br. 61/1918. od 10. prosinca 1918. novoosnovane Čehoslovačke Republike (ČSR) ukinuta su sva prijašnja odlikovanja. Novim zakonom br. 243/1920 od 10. travnja 1920. dopušteno je osnivanje odlikovanja kojima bi se stimulirali vojni podvizi u vrijeme rata i nagrađivali strani državljani zaslužni za Čehoslovačku. U tom smislu donijet je 1920. godine zajednički prijedlog Ministarstva vanjskih poslova i Ministarstva prosvjete, upućen Kancelariji predsjednika Republike, o osnivanju takva ordena. Poslije konzultacija objavljen je natječaj za idejno rješenje i tehničku izvedbu ordenskih znakova te je osnovano Povjerenstvo za ordene kod Kancelarije predsjednika Republike. Na čelu Povjerenstva bio je Jiří Stanislav Guth-Jarkovsky, tadašnji šef protokola predsjednika Republike. Guth-Jarkovsky obratio se praškom graveru i medaljeru Rudolfu Karnetu i predložio mu da izradi orden. Pritom mu je savjetovao da na orden stavi povijesni zlatni Križ češke dvorske garde iz 1814. godine, a na aversu kojega je bio češki Bijeli lav. Taj križ izradio je bečki medaljer Johann W. Harnisch. Na sastanku umjetničkog žirija, održanom 24. travnja 1922., kancelar predsjednika Republike zatražio je da se novom ordenu dodaju još i dvije medalje. Taj zahtjev usporio je realizaciju projekta. Naposljetku je umjetnički žiri pod predsjedništvom slikara Vojtecha Hynaisa (1854.-1925.) na sjednici održanoj 6. svibnja 1922. prihvatio model Rudolfa Karneta. Karnet je zatim modificirao svoje rješenje, slijedeći upute umjetničkoga žirija. Konačno su tek 7. prosinca 1922. ukazom broj 362 Vlade Čehoslovačke Republike osnovani Orden bijeloga lava i Medalja bijeloga lava. Prema statutu, oba odlikovanja dodjeljuju se stranim državljanima, za vojne i građanske zasluge čehoslovačkoj državi. Samo je predsjednik ČSR kao poglavar odlikovanja nosio Orden bijeloga lava. Odlikovanje za vojne zasluge ima ukrižene mačeve na suspenderu ispod vrpce – na lipovu vijencu, a odlikovanje za građanske zasluge ima na suspenderu palmine grančice. Orden bijeloga lava ima ove stupnjeve:

I. stupanj - Veliki križ. Nosi se na lenti širokoj 100 mm, sa zvijezdom;

II. stupanj - Visoki časnik. Nosi se na lentici širokoj 45 mm, sa zvijezdom. Ordenski je znak manji; zvijezda je kao na I. stupnju;

III. stupanj – Komander. Nosi se na lentici širokoj 45 mm (kao II. stupanj, ali bez zvijezde);

IV. stupanj – Časnik. Nosi se na grudima, na 40 mm širokoj peterokutnoj vrpici s rozetom. Ordenski znak IV. stupnja manji je od ordenskog znaka III. stupnja;

V. stupanj – Vitez. Nosi se na grudima, na peterokutnoj vrpici bez rozete. Ordenski je znak kao na IV. stupnju.

Medalja ima ove stupnjeve:

I. stupanj - pozlaćena medalja, promjera 26,5 mm, na vrpici širine 25 mm;

II. stupanj - srebrna medalja, istih mjera kao medalja I. stupnja.

Prema statutu, nakon smrti odlikovanog orden se vraćao Kancelariji predsjednika Republike, a podijeljena medalja nije se trebala vratiti. Ako je nositelj ordena ili medalje bio osuđivan nakon dodjele ordena ili medalje, odlikovanje mu se oduzimalo i vraćalo Kancelariji. Ukazom od 13. studenoga 1924. uvedeno je da se I. stupanj može nositi i na specijalno izrađenom lancu, po uzoru na druge najviše europske ordene. Lanac je ponajprije namijenjen šefovima država.

Broj nositelja Ordena bijeloga lava bio je ograničen, ali se taj broj mijenjao donošenjem novih zakona. Prema zakonu od 7. prosinca 1922. broj nositelja Ordena bijeloga lava I. stupnja ograničen je na 50 osoba, II. stupnja na 150 osoba, III. stupnja na 400 osoba, IV. stupnja na 2000 osoba i V. stupnja na 5000 osoba, ukupno 7600 osoba. Sljedećim zakonom od 13. studenoga 1924. broj nositelja I. stupnja povećan je na 150 osoba, II. stupnja na 300 osoba, III. stupnja na 750 osoba, a broj nositelja IV. i V. stupnja ostao je nepromijenjen – 2000, odnosno 5000, ukupno 8200 osoba. Zakonom od 29. kolovoza 1930. broj nositelja prva tri stupnja povećan je (I. stupanj – 200, II. stupanj - 350, III. stupanj – 900 osoba), ali smanjen je broj nositelja IV. i V. stupnja (IV. stupanj - 1500, V. stupanj - 3000 osoba), ukupno 5950 osoba. Praksa povećanja broja nositelja I. i II. stupnja nastavljena je u zakonu od 19. lipnja 1936. (I. stupanj – 250, II. stupanj - 400 osoba), a broj nositelja III., IV. i V. stupnja ostao je nepromijenjen (III. stupanj – 900, IV. stupanj – 1500, V. stupanj – 3000 osoba), ukupno 6050 osoba.

Predratni Orden bijeloga lava dodjeljivala je čehoslovačka vlada u egzilu tijekom Drugog svjetskog rata, a odlikovanje se nastavilo dodjeljivati i poslije rata, sve do 1948. godine. Tada je dodjela tiho obustavljena, bez ukidanja odlikovanja. Tako se i propis o vraćanju odlikovanja više nije poštivao.

Zakonom od 11. siječnja 1961. vlada Čehoslovačke Socijalističke Republike (ČSSR) osniva Orden bijeloga lava. Novo odlikovanje neznatno se razlikuje od staroga: ima samo tri stupnja; ukinuti su prijašnji 4. i 5. stupanj. Također su ukinute i Medalje bijeloga lava. Na avers novog ordena stavljen je novi državni grb: povijesni Bijeli lav, ali bez krune na glavi, s novim grbom Slovačke (trobrijeg s četiri buktinje). Na revers dolazi novi monogram (ČSSR), a iz krakova križa izbačeni su grbovi Češke, Šlezije, Potkarpatske Rusi, Slovačke i Moravske. Proizvođač novih modela Ordena bijeloga lava jest ZUKOV („Závody umělecké kovovýroby“, u prijevodu: *Poduzeće za umjetničku obradu metala*), nekadašnja tvrtka Karmet & Kisely.

Na kraju treba kazati da je Orden bijeloga lava jedno od najljepše kreiranih odlikovanja 20. stoljeća.⁶

⁶ Vidi: Československý Řád bílého lva a československá Medaile bílého lva, izdanje Kancelarije predsjednika Republike, Prag 1925., Prister, B., Čehoslovački orden Bijelog lava i medalja Bijelog lava, Numizmatika, spomen izdanje (1928.-1988.) Hrvatskog numizmatičkog društva, Zagreb, 1988., str.130.-139., Řád bílého lva, www.vyznamenani.net, Československé řády a vyznamenání – Czech Medals and Orders Society.

Slika 7. Orden bijeloga lava I. stupnja, za vojne zasluge - komplet

8. Orden bijeloga lava I. stupnja, za vojne zasluge - komplet

Karnet & Kisely, Prag, od 1922. do 1948., križ od pozlaćena srebra, promjera 65,5 mm, svilena лента široka je 100 mm; srebrna zvijezda promjera je 88 mm.

Ordenski znak križ je u obliku petokrake zvijezde. Svaki krak križa trorog je i završava kuglicama (ukupno 15 kuglica). Krakovi su ispunjeni crveno-smeđim prozirnim emajlom. Između krakova pet je listova lipe.

Avers: u središtu je crveno emajlirani krug. Na njega je apliciran državni grb: bijeli lav od mutnog srebra, ulijevo, s grbom Slovačke na prsima. Lav je veći od kruga pa mu glava, šape i rep djelomično prekrivaju krakove ordenskoga znaka.

Revers: krakovi su također emajlirani, ali i ispunjeni ovim grbovima: u gornjem je kraku grb Češke; u lijevom gornjem kraku grb Moravske; u donjem lijevom kraku grb Slovačke; u donjem desnom kraku grb Potkarpatske Rusi; u gornjem desnom kraku grb Šlezije. U sredini križa emajlirani je medaljon s isprepletenim monogramom: ČSR. Uokolo je pozlaćeni prstern s geslom: PRAVDA VITEZI. (u prijevodu: *Istina pobjeđuje*).

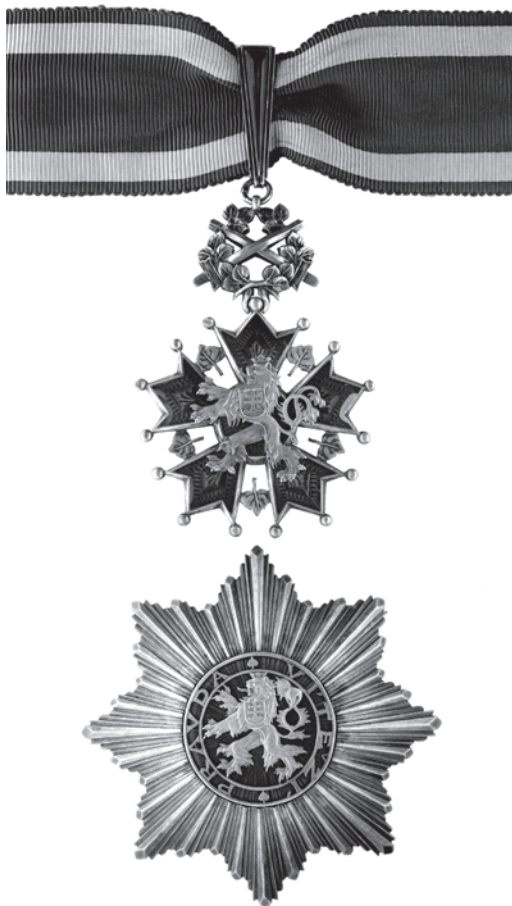
Iznad križa suspender je - lipov vijenac s ukriženim mačevima.

Lenta je crvene boje, s bijelim prugama sa strane.

Zvijezda je osmerokraka. U sredini je zvijezde tamnocrveno emajlirani medaljon s državnim grbom (bijeli lav). Uokolo je geslo: PRAVDA VITEZI. Na reversu je pločica s monogramom: ČSR i s oznakom proizvođača: KARNET KYSELY PRAHA. Na igli je signatura: KK. Uz iglu, zvijezda ima i dvije kuke za pričvršćivanje na prsa.

HPM/ZM-78453.

Slika 7.

Slika 8. Orden bijeloga lava II. stupnja, za vojne zasluge – komplet

9. Orden bijeloga lava II. stupnja, za vojne zasluge – komplet

Karnet & Kisely, Prag, od 1922. do 1948., križ od pozlaćena srebra, promjera 59 mm, svilena lentica široka je 45 mm; srebrna zvijezda (finoće 900/100) promjera 88 mm.

Ordenski znak kao za I. stupanj, ali manji, i nosi se na užoj vrpci – lentici; zvijezda kao za I. stupanj (vidi br. 8.).

HPM/ZM-78454.

Slika 8.

10. Orden bijeloga lava IV. stupnja, za vojne zasluge

Karnet & Kisely, Prag, od 1922. do 1948., pozlaćeno srebro, promjera 44 mm, svilena vrpca široka je 41 mm.

Opis: ordenski znak IV. stupnja manji je od Ordena bijeloga lava II. i III. stupnja. Vrpca je peterokutna, s rozetom, uža od lentice III. stupnja.

Orden se nalazi u originalnoj kutiji.

HPM/ZM-78455.

Slika 9. i 10. (avers i revers)

Slika 9. i 10. Orden bijeloga lava IV. stupnja, za vojne zasluge

11. Orden bijeloga lava V. stupnja, za vojne zasluge

Karnet & Kisely, Prag, od 1922. do 1948., pozlačeno srebro, promjera 44 mm, svilena vrpca široka je 41 mm.

Opis: ordenski znak kao za IV. stupanj, vrpca je peterokutna, ali bez rozete.

HPM/ZM-78456.

12. Medalja bijeloga lava II. stupnja, za vojne zasluge

Karnet & Kisely, Prag, od 1922. do 1948., pozlačeno srebro, promjera 26,5 mm, vrpca je široka 37 mm.⁷

Avers: u sredini je državni grb: bijeli lav u lijevom profilu, s grbom Slovačke na prsima. Uokolo natpis: PRAVDA VITEZI.

Revers: u sredini je isprepleteni monogram: ČSR. Uokolo je natpis: UDELENO / V UZNÁNÍ ZÁSLUH (u prijevodu: *Dodijeljeno kao priznanje za zasluge*).

Iznad križa suspender je - lipov vijenac, s ukriženim mačevima.

Vrpca je peterokutna, crvene boje, s dvije bijele pruge sa strane.

HPM/ZM-78457.

Slika 11. i 12. (avers i revers)

Slika 11. i 12. Medalja bijeloga lava II. stupnja, za vojne zasluge

⁷ Vrpca je znatno šira od propisane mjere (25 mm).

13. Orden bijeloga lava II. stupnja, za građanske zasluge

Karnet & Kisely, Prag, od 1922. do 1948., križ od pozlaćena srebra, promjera 59 mm, svilena lentica široka je 53 mm⁸; zvijezda od srebra finoće 900/1000, promjera 88 mm.

Opis: kao Orden bijeloga lava II. stupnja za vojne zasluge, ali na suspenderu ordeniskog znaka ukrižene su palmine grančice (umjesto mačeva). Na reversu zvijezde nedostaje pločica s kraticom: ČSR i oznakom proizvođača KARNET KYSELY PRAHA. Međutim, na igli su signatura: KK i oznaka za srebro finoće 900/1000. Uz iglu, zvijezda ima i dvije kuke za pričvršćivanje na prsa.

HPM/ZM-78458

Slika 13.

Slika 13. Orden bijeloga lava II. stupnja, za građanske zasluge

⁸ Lentica je šira od propisane mjere (45 mm).

14. Orden bijeloga lava III. stupnja, za građanske zasluge

Karnet & Kisely, Prag, od 1922. do 1948., križ od pozlaćena srebra, promjera 59 mm, svilena lentica široka je 46 mm.

Opis: ordenski znak kao za Orden bijeloga lava II. stupnja, za građanske zasluge (vidi br. 13.); bez zvijezde.

HPM/ZM-78459.

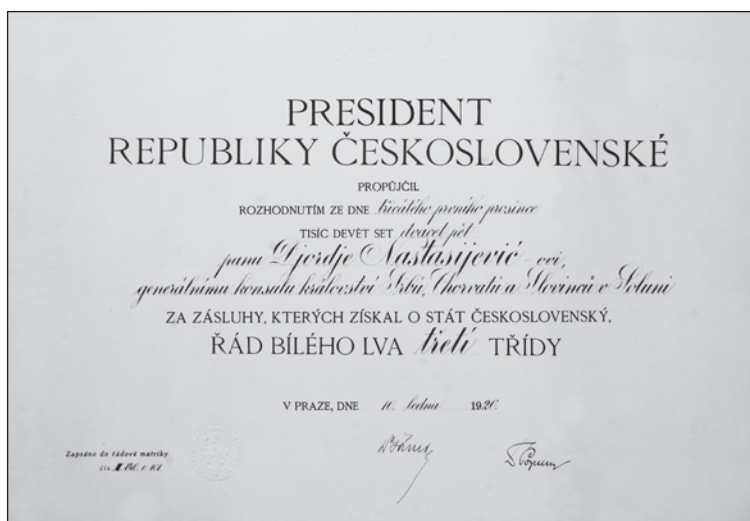
15. Diploma o odlikovanju Đorđa Nastasijevića Ordenom bijeloga lava III. stupnja, za građanske zasluge

Prag, 1926., tisak i rukopis na polukartonu, 375 x 510 mm.

Tekst diplome: PRESIDENT / REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ / PROPŮJČIL / ROZHODNUTÍM ZE DNE *tricátého prvního prosince* / TISÍC DEVĚT SET *dvacet* pet / panu *Djordje Nastasijević-ovi* / generálnímu konsulu království Srbu, Chorvatu a Slovincu v Soluni / ZA ZÁSLUHY, KTERÝCH ZÍSKAL O STÁT ČESKOSLOVENSKÝ, / RÁD BÍLÉHO LVA *tretí* TRÍDY / V PRAZE, DNE 10. ledna 1926. / Zapsáno do rákové matriky / čís. III. 140. c. 101. / potpisi předsjedinika Republiky i kancelara? (U přejevodu: *Předsjedinik Čehoslovačke Republiky odlikuje rješenjem od 31. prosinca 1925. gospodina Đorđa Nastasijevića, generalnog konzula Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca u Solunu, za zasluge koje je stekao za čehoslovačku državu, Ordenom bijeloga lava III. stupnja. U Pragu 10. siječnja 1926. Zabilježeno u matici Reda pod br. III. 140/101.*)

HPM/ZM-78677.

Slika 14.

Slika 14. Diploma o odlikovanju Đorđa Nastasijevića Ordenom bijeloga lava III. stupnja, za građanske zasluge

16. Orden bijeloga lava IV. stupnja, za građanske zasluge

Karnet & Kisely, Prag, od 1922. do 1948., križ od pozlaćena srebra, promjera 44 mm, svilena vrpca široka je 42 mm.

Opis: ordenski znak kao za Orden bijeloga lava III. stupnja, za građanske zasluge (vidi br. 14.), ali manji je. Vrpca je peterokutna, s rozetom.

HPM/ZM-78460.

17. Orden bijeloga lava IV. stupnja, za građanske zasluge

Sve kao u br. 16.

HPM/ZM-34497

18. Orden bijeloga lava V. stupnja, za građanske zasluge

Opis: kao u br. 16., ali nedostaje vrpca.

HPM/ZM-78461

Slika 15. i 16. (avers i revers)

Slika 15. i 16. Orden bijeloga lava V. stupnja, za građanske zasluge

19. Mala oznaka Ordена bijeloga lava III. stupnja

Od 1922. do 1948., mjedeno crno lakirano dugme, promjera 16 mm, rozeta promjera 9 mm.

Opis: mala oznaka ima oblik minijaturne rozete u bojama vrpce Ordена bijeloga lava. Ispod rozete nalazi se pravokutno složena vrpca od srebrne žice. Rozeta i vrpca pričvršćeni su na crno lakirani gumb, s pomoću kojega se mala oznaka nosila u zapačku.

HPM/ZM-78462

20. Mala oznaka Ordена bijeloga lava III. stupnja, inačica

Od 1922. do 1948., mjedeni crno lakirani gumb, promjera 16 mm, rozeta promjera 10 mm.

Opis: kao u br. 19.

HPM/ZM-78463

21. Mala oznaka Ordена bijeloga lava III. stupnja, inačica

Od 1922. do 1948., mjedeni crno lakirani gumb, promjera 16 mm, rozeta promjera 7 mm.

Opis: kao u br. 19.

HPM/ZM-78474

22. Mala oznaka Ordена bijeloga lava IV. stupnja

Od 1922. do 1948., mjedeni crno lakirani gumb, promjera 16 mm, rozeta promjera 10 mm.

Opis: mala oznaka ima oblik minijaturne rozete u bojama vrpce Ordена bijeloga lava. Rozeta je pričvršćena na crno lakirani gumb, s pomoću kojega se mala oznaka nosila u zapačku.

HPM/ZM-78465

SPOMEN-ZNAK ČEHOSLOVAČKIH DRAGOVOLJACA IZ 1918.-1919. GODINE

(Pamětni odznak československého dobrovolce z let 1918-1919)

Nakon raspada Austro-Ugarske Monarhije Slovačka je 30. listopada 1918. pripojena novostvorenoj Čehoslovačkoj Republici (ČSR). Početkom lipnja 1919. trupe Mađarske Sovjetske Republike prešle su na teritorij Slovačke. Dana 20. lipnja 1919. obrazovana je u Prešovu Slovačka Sovjetska Republika, koja se održala samo do 7. srpnja 1919., jer je Vlada Čehoslovačke Republike intervenirala i prisilila mađarsku vojsku na povlačenje iz Slovačke.

Godine 1938. osnovan je Spomen-znak za dragovoljce koji su od 28. listopada 1918. do 31. srpnja 1919. obavljali vojne zadatke u Slovačkoj i drugdje „s ciljem osiguranja integriteta državnih granica“.

Postoje dva izdanja odlikovanja:

a) ranije izdanje – križ od svijetle bronce, s manje prepoznatljivim rubovima, prikaz i slova manje su izraženi, ušica je mala i uska, vrpca je svijetloplave boje, sa svijetlo-crvenim prugama;

b) kasnije izdanje - križ je masivniji, od sjajne i svijetle bronce, rubovi i slova izraženiji su, ušica je duža, vrpca je plave boje, s tamnocrvenim prugama.⁹

23. Spomen-znak čehoslovačkih dragovoljaca iz 1918.-1919. godine, ranije izdanje,

1938. g., bronca, promjera 36 mm; vrpca je široka 37 mm.¹⁰

Križ je istokračan, s krakovima koji se suzuju prema sjecištu (tip tzv. „topovskoga križa“).

Avers: grb Čehoslovačke Republike.

Revers: u vodoravnim krakovima križa natpis: V TEŽKÝCH DOBÁCH (u prijevodu: *U teškim vremenima*). U okomitim krakovima križa godine: 1918 / 1919.

Vrpca je plave boje, s dvije tamnocrvene pruge omeđene bijelim uskim prugama.¹¹

HPM/ZM-78468

Slika 17. i 18. (avers i revers)

Slika 17. i 18. Spomen-znak za dragovoljce iz 1918.-1919. godine, ranije izdanje

⁹ Pamětní odznak československého dobrovolce z let 1918-1919, www.vyznamenani.net, Československé řády a vyznamenání – Czech Medals and Orders Society

¹⁰ Propisana širina vrpce jest 40 mm, širina crvenih pruga 5 mm, a uskih bijelih pruga 1 mm.

¹¹ Prema spomenutoj podjeli na dva modela odlikovanja, vrpca pripada kasnijem modelu križa.

SPOMEN-MEDALJA ZA ČEHOSLOVAČKE DRAGOVOLJCE IZ 1918.-1919. GODINE

(Pamětní medaile pro československé dobrovolníky z let 1918-1919)

Medalja je osnovana 1938. godine, u skladu s ukazom Vlade od 22. listopada 1937. Bila je namijenjena čehoslovačkoj dragovoljnoj zajednici i svim dragovoljcima iz godina 1918.-1919., koji su sudjelovali u vojnim aktivnostima ili borbama u Šleskoj i Slovačkoj.

Postoji nekoliko izdanje te medalje:

- izdanje iz 1938. godine: otkov u crvenkastoj mutnoj brončanoj patini, s monogramom O.P., ušica je cilindrična;

- izdanje iz 1938. godine: otkov u svjetlijoj bronci, također s monogramom O.P., ušica je cilindrična;

- izdanje iz 1938. godine: kvalitetan otkov u srebru, ušica je cilindrična, s puncom za finoću srebra 900/1000 i oznakom radionice: RM (?);

- izdanje poslije Prvog svjetskog rata (1945.-1948.): tamnija bronca, bez monograma O.P., ušica je od tanke poprečno zalemljene žice;

- izdanje iz razdoblja 1945.-1948. otkov u bijeloj kovini (alpaka).

Medalja iz godine 1938. dodjeljivala se u papirnoj kutiji s malom oznakom i s ukazom o dodjeli odlikovanja. Nakon 1945. godine uvedena je kao oznaka pohvale petokraka zvjezdica na vrpcau pa se mogu naći vrpce sa zvjezdicom i bez nje. Nakon 1945. godine izrađene su minijature medalje, različitih tipova i veličina.¹²

24. Spomen-medalja za čehoslovačke dragovoljce iz 1918.-1919. godine, 1. izdanje

Oldřich Pilz¹³, Prag 1938., crvenkasta patina, bronca, promjera 36 mm, vrpca je široka 40 mm.

Avers: u medalju je upisan križ; u sredini je križa državni monogram: ČSR, a u vodoravnim su krakovima godine: 1918 / 1919.

Revers: u sredini je godina: MCMXXXVIII; iznad su dvije grančice trnja; sasvim gore grbovi su Češke, Slovačke, Moravske i Šlezije; dolje je lipova grančica i signatura: O.P.

Ušica je cilindrična. Vrpca je provučena kroz karičicu: crvene je boje, s bijelom prugom po sredini, obrubljenom uskim plavim prugama, i s tri para užih bijelih pruga sa strane.

HPM/PMH-32452

¹² <http://forum.valka.cz/viewtopic.php/t/109665>

¹³ Stožerni satnik Oldřich Pilz bio je autor nekoliko čehoslovačkih odlikovanja, a u svijetu je poznat kao utemeljitelj faleristike, znanosti o odlikovanjima. On je 1937. godine promovirao faleristiku kao pomoćnu povijesnu znanost, uz bok s paleografijom, epigrafijom, numizmatikom, heraldikom, sfragistikom i drugim sličnim disciplinama.

Slika 19. i 20. (avers i revers)

*Slika 19. i 20. Spomen-medalja za čehoslovačke dragovoljce
iz 1918.-1919. godine, 1. izdanje*

25. Spomen-medalja za čehoslovačke dragovoljce iz 1918.-1919. godine, 2. izdanje

1945.-1948., Prag, bronca, promjera 36 mm, vrpca je široka 40 mm.

Opis: kao u br. 24., ali bez signature autora: O.P. na reversu. Ušica je od tanke poprečno zalemljene žice.

HPM/ZM-78471

26. Minijatura Spomen-medalje za čehoslovačke dragovoljce iz 1918.-1919. godine

1945.-1948., Prag, bronca, promjera 16 mm, vrpca je široka 10,5 mm.

Opis: kao HPM / PMH 32452, sa signaturom autora: O.P. na reversu, ali manjih dimenzija. Ušica je od tanke poprečno zalemljene žice. Vrpca je provučena kroz kari-

čicu: crvene je boje, s bijelom prugom po sredini, obrubljenom uskim plavim prugama, i s tri para užih bijelih pruga sa strane.

HPM/ZM-78472

VOJNI KRIŽ ZA 1939. GODINU *(Válečný Kříž z roce 1939)*

Osnovan je ukazom vlade Čehoslovačke Republike od 20. prosinca 1940., a potvrđen ukazom ministra unutrašnjih poslova od 26. siječnja 1946. Križ se dodjeljivao češkim i slovačkim građanima u domovini, vojnim jedinicama i pripadnicima armije u inozemstvu, a također i jedinicama i pripadnicima savezničkih vojski, koji su sudjelovali u bojevima tijekom okupacije 1939. godine, ističući se u uspješnim pogibeljnim akcijama. Odlikovanje ima samo jedan stupanj, a moglo se dodijeliti i više puta; za svaku ponovljenu dodjelu na vrpce se dodavala brončana lipova grančica.

Postoji nekoliko izdanja toga križa: prvo izdanje ili londonsko izdanje (A) nastalo je između 1940. i 1941. godine u Londonu. Drugo izdanje (B) kovano je u Pragu 1945. godine. Treće izdanje (C) također je kovano u Pragu od 1945. do 1946. Postoji i 4. izdanje (D), kovano poslije 1946. godine. Sva izdanja razlikuju se međusobno u sitnim detaljima.¹⁴

27. Vojni križ za 1939. godinu, praško izdanje

Autor: Rudolf Polak, model je kovano u Pragu 1945. do 1946. godine, patinirana bronca, promjera 44 mm, vrpca je široka 39 mm.

Križ je istokračan, s krakovima u obliku strelica. Između krakova križa ukriženi su mačevi.

Avers: štit sa češkim kraljevskim grbom (bijeli lav).

Revers: u sredini grb Češke s godinom: 1939; u gornjem kraku grb Slovačke; u lijevom kraku grb Moravske; u donjem kraku grb Potkarpatske Rusije; u desnom kraku grb Šlezije.

Vrpca je provučena kroz široku okruglu kariku, a sastoji se od 6 crvenih, 10 bijelih i 5 plavih uskih pruga.

HPM/ZM-78466

Slika 21. i 22. (avers i revers)

¹⁴ *Pulec, V.*, nav. dj., str. 79.-80., Československý válečný kříž 1939, www.vyznamenani.net, Československé řády a vyznamenání – Czech Medals and Orders Society.

Slika 21. i 22. Ratni križ za 1939. godinu, praško izdanje

MEDALJA ZA HRABROST PRED NEPRIJATELJEM (*Československá medaile Za chrabrost před nepřítelēm*)

Medalja je osnovana ukazom Vlade Republike Čehoslovačke 20. prosinca 1940.¹⁵, a njezina je valjanost potvrđena nakon rata ukazom ministra unutarnjih poslova broj 42/1946. Medalja se dodjeljivala „U sjećanje na borbu za oslobođenje Čehoslovačke Republike od neprijateljske okupacije, kao vidljiv znak za one koji su se iskazali činom osobne odvažnosti na bojnom polju protiv neprijatelja na unutarnjem ili vanjskom bojištu.”

Ukazom Vlade od 18. siječnja 1949. bilo je propisano da se medalja može dodijeliti i stranim državljanima te vojnim i sličnim formacijama, odnosno njihovim zastavama.

Medalja se mogla ponovno dodijeliti. Tada bi se na vrpce stavljala brončana lipova grančica.

Nakon smrti nositelja medalja se nije trebala vraćati, nego je ostajala obitelji. Nakon donošenja pravomoćne sudske presude za učinjeno kazneno djelo, nositelj medalje bio je dužan medalju vratiti Ministarstvu narodne obrane.

¹⁵ Úřední věstník Československý, godina II., br. 1., London, 10. 3. 1941.

Medalju za hrabrost pred neprijateljem dodjeljivali su predsjednik Republike te ministar narodne obrane ili zapovjednik vojske, ako ih je predsjednik opunomoćio.

Autor predložka medalje jest Jaroslav Král.

Medalja se tijekom Drugog svjetskog rata kovala u Londonu, a poslije rata u Pragu. Postoje ovi originalni otkovi:

A. Londonsko izdanje iz godina 1940.-1941.

1. inačica:

Brončana medalja, promjera 33 mm (32,75 mm), debljine 2 mm na rubu i 3,5 mm u sredini (konveksna). Crvenkasta boja bronce, izražajan crtež na aversu vrlo je plastičan, natpis na aversu na slovačkom je jeziku (ZA CHRABROSTĚ). Ušica je kuglasta, suspender je jednostran, opremljen straga iglom, koja drži vrpca. Vrpca je širine 36, 37 ili 38 mm, Vrpca nije moarirana. Starija izdanja iz godine 1940. imaju vrpca ljubičasto-plave boje.

2. inačica:

Medalja je istih dimenzija, ali je otkov svjetlije patiniran te su prikazi na obje strane primjetno drukčiji i čitkiji. Lav pokazuje oštrij izraz, jezik mu je dulji i jači. Natpis na aversu na češkom je: "ZA CHRABROST".¹⁶ Na reversu su slova viša i uža, a osobito su veće dimenzije godina.

B. Prvo praško izdanje iz 1945. godine

Brončana medalja u svijetloj boji, promjera 33 mm, debljine 2 mm na rubu i 2,5 mm u sredini (blago konveksna). Prikaz je opet izražajan, ali nije tako plastičan kao na londonskom izdanju. Vrpca je široka 40 mm, što je u skladu sa statutom.

C. Drugo praško izdanje iz godina 1945.-1947.

1. inačica:

Brončana medalja u svijetloj, ali blago patiniranoj nijansi. Promjer je medalje od 33 do 33,75 mm, debljina je medalje na rubovima 2 mm, a u sredini 2,75 mm. Natpis na aversu češki je "ZA CHRABROST". Natpis na reversu pisan je slovima koja su iste veličine kao i brojke: 1939. Ušica je uska, 2 x 4 mm. Suspender je veličine 26 x 19 mm. U prethodnih izdanja medalje suspender je držao vrpca s pomoću žice zalemljene straga; ovdje je pričvršćen s gornje strane. Vrpca je široka 40 mm.

2. inačica:

Praktično ista izvedba, ali slova i brojke na reversu viši su i tanji, lipovi su listovi izraženiji.

D. Treće praško izdanje iz godina 1946.-1948.

Brončana medalja; u sredini je tamnije nijansirana, promjera 32,75 mm, na rubovima debljine 2 mm, a u sredini 3 mm. Natpis na aversu češki je: "ZA CHRABROST". Lav ima vrlo velik jezik, koji se širi prema van. Na reversu je natpis kao u tipovima A i B, ali brojke su izrazito tijesno postavljene. Ušica je kuglasta, dimenzija 3,5 x 5 mm,

¹⁶ Razlika između češkog i slovačkog jezika u riječi „CHRABROST“ jest u „kvačici“ nad slovom „T“ u slovačkom jeziku. U češkom jeziku nema te „kvačice“.

suspender 25,5 x 13 mm. Poprečna žica na suspenderu, koja drži vrpca, jednaka je kao na londonskom, odnosno na 1. praškom izdanju. Vrpca je široka 40 mm.¹⁷

28. Medalja za hrabrost pred neprijateljem, s lipovom grančicom (za drugu dodjelu).

Prag, 1945., bronca, promjera 38 mm, vrpca je široka 39 mm.

Okrugla medalja, s ušicom i suspenderom u obliku lipova poluvijenca, kroz koji je provučena vrpca.

Avers: glava lava s češkoga grba, a ispred nje slovački dvostruki križ na oblaku. Preko lavlje glave prolazi uspravljen mač, koji pri vrhu nosi vrpca s natpisom na slovačkom jeziku: ZA CHRABROSTĚ (u prijevodu: *Za hrabrost*). Lijevo i desno uz rub medalje lipove su grančice, “svezane” pri dnu s balčakom mača.

Revers: natpis na češkom jeziku, u tri retka: PRAVDA / VÍTĚZÍ / 1939 (u prijevodu: *Istina pobjeđuje, 1939.*). Lijevo i desno uz rub dvije su lipove grančice.

Vrpca ima dvije široke tamnoplave pruge, četiri uže crvene pruge i pet vrlo uskih bijelih pruga.

Na vrpca je pričvršćena lipova grančica - znak ponovljene dodjele medalje.

HPM-34636

Slika 23. i 24. (avers i revers)

Slika 23. i 24. Medalja za hrabrost pred neprijateljem, s lipovom grančicom

¹⁷ Pulec, V., nav. dj., str. 80.; Československá medaile Za chrabrost před nepřitelem, Československé řády a vyznamenání – Czech Medals and Orders Society, www.vyznamenani.net.

VOJNIČKA SPOMEN-MEDALJA (*Československá vojenská pamětní medaile*)

Osnovana je ukazom vlade ČSR od 15. listopada 1943. Ukaz o medalji dopunjen je ukazom vlade od 21. veljače 1945. Oba ukaza donijeta su u Londonu. Nakon oslobođenja Čehoslovačke ti su ukazi potvrđeni ukazom vlade od 1. ožujka 1946. Medalja se dodjeljivala pripadnicima čehoslovačke armije u inozemstvu, u znak sjećanja na proteklu ratnu službu. Medalju su mogli dobiti i pripadnici savezničkih vojski, koji su sudjelovali u borbama za oslobođenje Čehoslovačke, a i oni pripadnici savezničkih vojski koji su u inozemstvu bili dodijeljeni na službu čehoslovačkoj armiji i koji su u čehoslovačkom zrakoplovstvu djelovali najmanje dva mjeseca. Na vrpici medalje često se nalaze kovane aplikacije koje označavaju zemlje u kojima su se njihovi nositelji borili (SSSR, V.B. = Velika Britanija, F. = Francuska, S.V. = Srednji Istok itd.).

Medalju je dodjeljivao ministar narodne obrane.

Postoje ove inačice medalje:

A. Londonsko izdanje iz razdoblja 1943.-1944.

1. Dimenzije: 36 × 48 mm, svijetla bronca. Lav na aversu čvrsto je prikovan na dno vijenca. Na reversu slova natpisa ističu se iz pozadine, godine u donjem dijelu mjere 10 × 6 mm. Mač u gornjem dijelu završava okruglom ušicom promjera 4 mm, karičica je promjera 16 mm. Vrpca je široka 37 mm, ružičasto-crvene boje, crne pruge sa strane široke su 4 mm, udaljene od rubova 4 mm.

2. Tu je još jedna inačica, druga inačica toga izdanja, koja je izrađena od nijansu tamnije patinirane bronce, s neprimjetnim razlikama u fontu slova te u lipovim i lovorovim listovima. Postoje i vrpce široke 44 mm, koje su ciglasto crvene boje, s 5 mm širokim prugama, udaljenim 5 mm od rubova vrpce.

B. Praško izdanje iz 1945. godine

Bronca je tamnija, godine na reversu veće su - 11 × 7 mm, font pisma također je drukčiji. Ušica je uspravna i uska - 1,5 × 5 mm, a karičica je manja, promjera 11 mm. Vrpca je identična A-1 izdanju.

C. Praško izdanje iz godina 1945.-1947.

Dimenzije su medalje 38 × 48 mm, svijetla bronca. Natpis na reversu upušten je, kao i godine, koje su smještene u jednom retku. Uz godine je vidljiva zakovica, kojom se srebrni lav pričvršćivao na vijenac. Na reversu, u visini krsnice mača, nalazi se kružić s upisanim slovom: Z. Ušica je uspravna i uska, 1,5 x 5 mm, karičica je promjera 13 mm. Vrpca je široka 38 mm, ciglasto crvene boje, crne pruge široke su 4 mm, udaljene 4 mm od rubova vrpce.¹⁸

29. Vojnička spomen-medalja, 2. izdanje

Prag, 1945. godine, bronca, 48 x 37 mm, vrpca je široka 37 mm.

¹⁸ Pulec, V., nav. dj. str. 81., <http://forum.valka.cz/viewtopic.php/t/106829>.

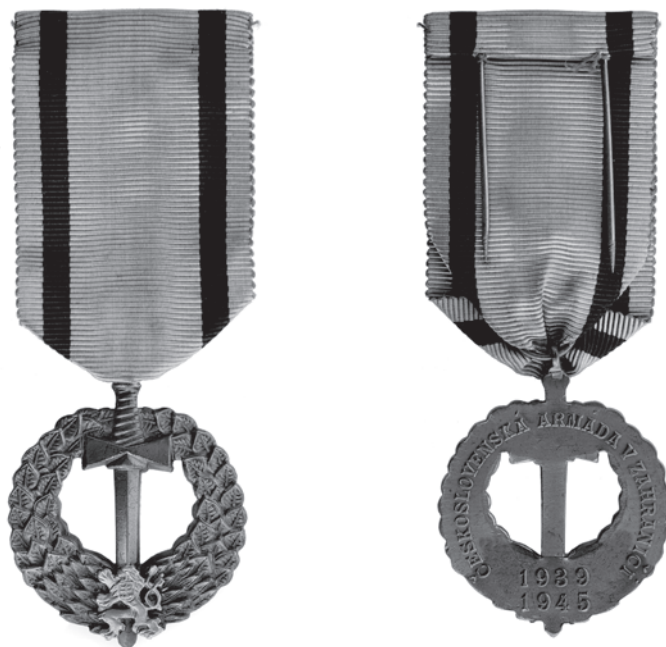
Avers: medalja ima oblik vijenca sastavljenog od lipova i lovorova lišća. Na vijenac je položen mač, s vrhom okrenutim dolje. Na vrhu mača grb je Čehoslovačke. Sredina je medalje šuplja.

Revers: gladak, s reljefnim natpisom: ČESKOSLOVENSKÁ ARMÁDA V ZAHRA-NIČÍ / 1939 / 1945. (u prijevodu: *Čehoslovačka armija u inozemstvu, 1939.-1945.*)

Vrpca je ružičasto-crvene boje, s dvije crne pruge sa strane.

HPM/ZM-78673

Slika 25. i 26. (avers i revers)

Slika 25. i 26. Vojnička spomen-medalja, 2. izdanje

JÁNOŠÍKOVA MEDALJA (*Československá Jánošíkova medaile*)

Juraj Jánošík (25. siječnja 1688., Terchová - 17. ožujka 1713., Liptovský Mikuláš) slovački je narodni junak. Bio je vođa hajdučke družine koja je, prema predaji, pljačkala bogate i darivala siromašne pa su ga nazvali slovačkim Robinom Hoodom. Proslavio se i u Češkoj i Poljskoj te su ga i tamo držali svojim junakom. Uхваćen je i ubijen 1713. godine. Narod ga je slavio i opjevao u narodnim pjesmama.

Jánošíkova medalja osnovana je ukazom čehoslovačke vlade od 14. lipnja 1946. kao vojno odlikovanje za čehoslovačke partizane i pripadnike savezničkih država, koji su sudjelovali u organizaciji čehoslovačkih partizanskih jedinica ili su se borili u tim jedinicama u Čehoslovačkoj Republici ili izvan njezinih granica. Ukazom vlade ČSSR od 18. siječnja 1949. propisano je da medalju mogu dobiti i vojne i slične jedinice te

skupine osoba koje su pridonijele uspjehu partizanskog ratovanja. Medalju je dodjeljivao predsjednik Republike, odnosno ministar narodne obrane ili zapovjednik vojske. Medalja se dodjeljivala jednom, i to doživotno. Poslije smrti odlikovane osobe, medalju su dobivali nasljednici kao uspomenu. Medalja se nije dodjeljivala posmrtno.¹⁹

30. Jánošíkova medalja

Autor predloška: Alois Sopr, 1946., bronca, promjera 35 mm, vrpca je široka 41,5 mm.

Avers: portret Jurja Janošíka (1688.-1713.) u narodnoj nošnji. Desnicom drži pušku, koju je prislonio o kamen. Ljevicu je oslonio o kuk, a desnu nogu podigao je na kamen. Glava je okrenuta ulijevo, a tijelo je “en face”. Uz rub medalje natpis: VOL’ RADŠEJ NEBYŤ / AKO BYŤ OTROKOM (u prijevodu sa slovačkog: *Radije ne biti, nego biti rob*).

Revers: natpis u šest redaka: ZA / ODVAHU / V PARTYZÁNSKÝCH / BOJÍCH / ČECHŮ A SLOVÁKŮ / 1939 – 1945 (u prijevodu: *Za hrabrost u partizanskim borbama, Česima i Slovacima, 1939.-1945*). Na dnu medalje lovorova je grančica.

Vrpca je zelene boje, s crvenom prugom po sredini.

HPM/ZM-78473

Slika 27. i 28. (avers i revers)

Slika 27. i 28. Janošikova medalja

¹⁹ Vidi: *Pulec, V.*, nav. dj., str. 85.-86; Jánošíkova medaile, Československé řády a vyznamenání – Czech Medals and Orders Society, www.vyznamenani.net.

SPOMEN-ZNAK DRUGOGA NARODNOG USTANKA (*Pamětní odznak druhého národního odboje*)

Osnovan je ukazom vlade od 14. svibnja 1946., kao znak sjećanja na Drugi narodni ustanak²⁰, a dodjeljivao se državljanima ČSSR-a koji su sudjelovali u ustanku protiv okupatora (1939.-1945.), izvan organiziranih vojnih jedinica, a pridonijeli su oslobođenju Čehoslovačke, ili onima koji su bili proganjani i mučeni zbog nacionalnih ili političkih razloga. Znak se dodjeljivao i osobama koje su sudjelovale u ustanku protiv okupatora s oružjem u ruci, koje su izvodile sabotaže, raspačavale izvještaje čehoslovačke emigrantske vlade, širile ilegalni tisak, organizirale političku djelatnost u ilegalnom pokretu, skrivale i podupirale čehoslovačke i savezničke padobrance itd. Spomen-znak dodjeljivao je ministar unutrašnjih poslova, i to samo jednom, a mogao se dodijeliti i posmrtno. Ministar unutrašnjih poslova mogao je pravo dodjele Spomen-znaka prenijeti na predsjednike Pokrajinskih narodnih odbora.

Spomen-znakom nisu mogle biti nagrađene “državi nepouzdate osobe“ ili osobe koje su osuđene za kaznena djela. Spomen-znak oduzimao se osobama koje su nakon dodjele odlikovanja osuđene za kaznena djela te se vraćao Ministarstvu unutrašnjih poslova.²¹

31. Spomen-znak Drugog narodnog ustanka

Autor predloška: Alois Sopr, 1946., bronca, promjera 35 mm, vrpca je široka 39 mm.

Avers: glava žene u profilu ulijevo, s lipovim lišćem u kosi - personifikacija Čehoslovačke Republike. Natpis uz rub medalje: ZA VERNOST 1939-1945 (u prijevodu: *Za vjernost, 1939.-1945.*).

Revers: natpis u četiri retka: NA PAMET / DRUHÉHO / NÁRODNÍHO / ODBOJE (u prijevodu: *U spomen Drugoga narodnog ustanka*). Dolje lovorova grančica. Vrpca je crvene boje, s tri široke bijele pruge.

HPM/ZM-78676

Slika 29. i 30. (avers i revers)

²⁰ Prema čehoslovačkim interpretacijama Prvi narodni ustanak buknuo je 1918. godine, kad je razvrtnuta veza s Austro-Ugarskom Monarhijom. Drugi narodni ustanak borba je protiv nacističke Njemačke i kvislinških režima.

²¹ *Pulec, V.*, nav. dj., str. 84., Pamětní odznak druhého národního odboje, Československé řády a vyznamenání – Czech Medals and Orders Society, www.vyznamenani.net.

Slika 29. i 30. Spomen-znak Drugoga narodnog ustanka

SPOMEN-MEDALJA ZA VJERNOST I SPREMNOST NA OBRANU SLOVAČKE U RAZDOBLJU OD 1918. DO 1938. GODINE
(Památná medaila za vernost' a brannost' Slovenska v rokoch 1918 – 1938)

Ta spomen-medalja odlikovanje je Udruženja čehoslovačkih dragovoljaca Slovačke – ČSOL, koje je medalju dodjeljivalo uz suglasnost Ministarstva narodne obrane i Slovačkog narodnog vijeća te nije uvrštena u redosljed čehoslovačkih odlikovanja. Nije poznat ni točan datum osnutka, ali je svakako osnovana do 1947. godine, „u čast i u spomen tridesetogodišnjice završetka borbi za nacionalno oslobođenje Slovaka i na sjedinjenje Čeha i Slovaka u jednu državu te da bi se vidljivim znakom označili i nagradili sudionici narodnih i državnih oslobodilačkih borbi u godinama 1918.-1919. u Slovačkoj i za zasluge u radu na izgradnji Slovačke u Čehoslovačkoj Republici u razdoblju od 1918. do 1938. Ministarstvo narodne obrane dopustilo je ukazom br. 39.826-I/1947 da se od 12. svibnja 1947. ta Spomen-medalja nosi na vojničkim i povijesnim uniformama iza ordena i odlikovanja stranih država.“²²

²² Uz spomen-medalju dodjeljivala se i diploma, u kojoj je otisnut taj dio teksta. Diploma je reproducirana na <http://en.valka.cz/viewtopic.php/title/Pametni-medaile-Za-vernost-a-brannost'/t/109669>

32. Spomen-medalja za vjernost i spremnost na obranu Slovačke u razdoblju od 1918. do 1938. godine

Oko 1946., bronca, promjera 35,5 mm, vrpca je široka 37,5 mm.

Avers: poprsje djevojke u narodnoj nošnji, s dugim pletenicama koje joj sežu do pasa. Pletenice su ukrašene lipovim lišćem. Djevojaka u desnoj ruci drži srce – simbol ljubavi, a u lijevoj ruci drži krug – simbol jedinstva Čeha i Slovaka. Za pojas joj je zataknut mač, od kojeg se vidi samo balčak i početak sječiva. Uokolo je vijenac od dviju lipovih grančica. *Revers:* u sredini je slovački grb. Uz rub gornje polovice medalje natpis: ZA VERNOSTĀ BRANNOSTĀ (u prijevodu: *Za vjernost i spremnost na obranu, 1918.-1938.*). Uz rub donje polovice medalje godine su: 1918 – 1938, s lijeva i s desna po jedna je lipova grančica.

Vrpca je crvene boje, po sredini je bijela pruga, obrubljena uskim plavim prugama, sa strane su dvije uže plave pruge, obrubljene uskim bijelim prugama. Na vrpca je pričvršćen metalni slovački grb s ukriženim mačevima, koji leži na lipovu lišću.

HPM/ZM-95104

Slika 31. i 32.

Slika 31. i 32. Spomen-medalja za vjernost i spremnost na obranu Slovačke u razdoblju od 1918. do 1938. godine

33. Spomen-medalja za vjernost i spremnost na obranu Slovačke u razdoblju od 1918. do 1938. godine

Sve kao u br. 32., ali na vrpci nedostaje metalna aplikacija.

HPM/ZM-95105

ODLIKOVANJE ZA ZASLUGE U IZGRADNJI

(Vyznamenáni Za zásluhy o výstavbu)

Osnovano je ukazom vlade od 3. travnja 1951. Odlikovanje dodjeljuje predsjednik Republike osobama koje su svojim radom postali uzorom u razvoju i primjeni znanstveno-tehničkih spoznaja, ili su zaslužni za razvoj narodnoga gospodarstva, znanosti, tehnike i kulture, ili imaju iznimne zasluge u političkoj, državnoj ili drugoj djelatnosti.²³

34. Odlikovanje za zasluge u izgradnji

Autor predložka: Jaroslav Brůha, dizajn vrpce: Antonin Kybal, radionica: Zukov, Prag, 1951., srebro finoće 900/1000, promjera 33 mm, vrpca je široka 40 mm.

Avers: iz zidova zgrade s natpisom: ČSSR izdižu se četiri zastave. Zastave djelomično prekriva petokraka zvijezda sa srpom i čekićem - simbolom komunizma. Lijevo i desno, uz rub medalje lipove su grančice.

Revers: u gornjoj polovici medalje lipova je grančica s vrpcom; u donjoj polovici natpis je u dva retka: ZA ZÁSLUHY / O VÝSTAVBU (u prijevodu: *Za zasluge u izgradnji*). Sasvim dolje punca je radionice ZUKOV, punca za srebro finoće 900/1000.

Iznad medalje suspender je u obliku klasja žita. Kroz suspender je provučena vrpca crvene boje, s dvije plave pruge po sredini. Na stražnjoj strani vrpce pločica je, a nedostaje igla sigurnica s te pločice.

HPM/ZM-78674

Slika 33. i 34. (avers i revers)

²³ Pulec, V., nav. dj., str. 25.

Slike 33. i 34. Odlikovanje za zasluge u izgradnji

MEDALJA ZA SLUŽBU DOMOVINI (*Medaile Za službu vlasti*)

Osnovana je ukazom vlade od 8. veljače 1955. i dopunjena ukazom vlade od 20. kolovoza 1958. Medalju dodjeljuje predsjednik Republike “Za uspješni rad na izvršenju bojeve pripravnosti vojnih snaga, sigurnosti republike, ili za rad na podizanju razine obrambene pripravnosti, za značajne pronalaskе i tehnička unapređenja, važna za obranu države, kao i za hrabre i poduzetne vojne akcije, koje su pridonijele uspješnom ispunjenju zadatka”.²⁴

35. Medalja za službu domovini

Autor predloška: Otakar Španiel, dizajn vrpce: Antonin Kybal, medaljer: Jiri Prádlер, bronca, promjera 32 mm, vrpca je široka 39 mm.

Avers: U gornjoj polovici medalje grb je ČSSR. U donjoj polovici medalje natpis je: ČSSR, a lijevo i desno lipove su grančice.

²⁴ Pulec, V., nav. dj., str. 28.-29.; 128.-129.

Revers: u gornjoj polovici medalje natpis je u dva retka: ZA / SLUŽBU VLASTI. U donjoj polovici medalje lovorova je grančica.

Vrpca je crvene boje, s tamnocrvenim prugama.

HPM/ZM-78672

Slika 35. i 36. (avers i revers)

Slika 35. i 36. Medalja za službu domovini

DUKELSKA SPOMEN-MEDALJA *(Dukelská pamětní medaile)*

Dana 29. kolovoza 1944. u Slovačkoj je buknuo ustanak protiv slovačke profašističke vlade. Ustanci nisu bili ravnopravni svojim protivnicima te su bili prisiljeni zatražiti pomoć od Sovjetskog Saveza. Sovjetski maršal Ivan Stjepanovič Konjev pripremio je plan napada i uništenja nacističkih oružanih snaga u Slovačkoj, koji je predviđao prodor sovjetskih postrojbi preko prijevoja Dukla (na staroj slovačko-poljskoj granici) sve do Prešova. Prema tom planu operacija bi bila izvedena u pet dana.

Sovjetske snage započele su napad 8. rujna 1944. Nijemci su odlučili braniti Slovačku i Transilvaniju svim snagama i pružili su jak otpor. Nakon mnogo teških borbi i obostranih gubitaka udruženi 1. čehoslovački armijski korpus i sovjetska vojska zau-

zeli su 6. listopada 1944. prijevoj Duklu. Do konca listopada sovjetska i čehoslovačka vojska vodili su iscrpljujuće bitke protiv Nijemaca. Imali su uspjeha, ali nisu se probili do slovačkih ustanika. Dana 28. listopada udruženi sovjetsko-čehoslovački napad obustavljen je, a Nijemci su ugušili ustanak Slovaka. Neuspjeh u pružanju pomoći ustanicima kasnije se tumačio kao sračunata Staljinova taktika, koji je, kao u slučaju Varšavskog ustanka, htio oslabiti čehoslovačke snage te pripremiti teren za kasniju sovjetsku prevlast u toj zemlji.

Sovjetska armija imala je oko 95.000 mrtvih i ranjenih vojnika, Nijemci oko 52.000 mrtvih i ranjenih, a čehoslovački armijski korpus imao je 1.844 mrtvih i 4.700 ranjenih vojnika.

Medalja je osnovana ukazom Vlade ČSSR od 26. lipnja 1959., na petnaestu godišnjicu bitke na Dukli. Medalju je dodjeljivao predsjednik Republike živima, mrtvima i poginulim pripadnicima 1. Čehoslovačkoga korpusa u SSSR-u, koji su od 8. rujna do 28. studenoga 1944. sudjelovali u borbama tijekom Karpatsko-dukelske operacije. Medalja se dodjeljivala i partizanima, koji su na ratnom poprištu „unaprijedili bojnu spremnost“ čehoslovačkih i sovjetskih jedinica u Čehoslovačkoj. Medalja je bila dodijeljena i nekim stranim državljanima i vojnim postrojbama.²⁵

36. Dukelska spomen-medalja

Autor aversa: Jiří Prádlér; autor reversa: Jaroslav Brůha, Prag, 1959., bronca, promjera 35 mm, vrpca je široka 39 mm.

Avers: poprsja dvaju vojnika. Vojnik u prvom planu nosi kacigu sovjetskog modela, a desnom rukom drži obarač ruske puške Mosin-Nagant. Drugi vojnik nosi na glavi šubar. U gornjoj polovici medalje natpis je uz rub: ČEST A SLÁVA DUKELSKÝM HRDINUM (u prijevodu: *Čast i slava dukelskim junacima*). Sasvim dolje, ispod obarača puške, signatura autora aversa: JP.

Revers: dva vojnika marširaju i pritom se rukuju, okrenuti jedan prema drugome. Lijevo je sovjetski vojnik sa šubarom na glavi i sa strojnicom na prsima. Desno je čehoslovački vojnik, s vojničkom kapom i sa strojnicom u ljevici. Uokolo je natpis: SE SOVĚTSKÝM SVAZEM NA VĚČNÉ ČASY (u prijevodu: *Sa Sovjetskim savezom zauvijek*). U sredini desno signatura je autora reversa: JB.

Vrpca je crvene boje, sa žutom prugom po sredini, i s užim bijelim i plavim prugama uz rubove.

HPM/PMH-32444

Slika 37. i 38. (avers i revers)

²⁵ Sbirka zákonu Republiky ceskoslovenské, godište 1959., br. 17., od 30. 6. 1959.; Pulec, V., nav. dj., str. 88.; Commemorative Medal of the Battle of Dukla Pass, 1944, <http://www.medal-medaille.com>.

Slika 37. i 38. Dukelska spomen-medalja

SPOMEN-MEDALJA 20. GODIŠNJICE SLOVAČKOGA NARODNOG USTANKA

(Pamětny medaile k 20. výročí Slovenského národného povstání)

Medalja je osnovana 17. lipnja 1964. Dodjeljivala se kao počasno priznanje za sudjelovanje u borbi protiv fašizma u Slovačkom narodnom ustanku, „u kojem se učvrstila veza bratskih naroda Čeha i Slovaka i produbilo čehoslovačko-sovjetsko prijateljstvo i solidarnost svih snaga koje su se borile protiv hitlerovskog fašizma”. Medalju su mogli dobiti pripadnici armije i partizanskih odreda koji su sudjelovali u borbama u Slovačkom narodnom ustanku. Medalja se mogla dodijeliti i vojnim jedinicama, stranim državljanima i stranim vojnim jedinicama. Medalju je dodjeljivao predsjednik Republike.²⁶

37. Spomen-medalja 20. godišnjice Slovačkoga narodnog ustanka

Josef Hvozdenký, Prag, 1964., bronca, promjera 35 mm, vrpca je široka 38,5 mm.

Avers: stilizirani lik žene sa strojnicom u ruci - simbol narodnog ustanka. Natpis: SLOVENSKÉ NÁRODNÉ POVSTANIE / 1944 / 1964 (u prijevodu: *Slovački narodni ustanak, 1944.-1964.*). U sredini desno signatura autora: JH.

²⁶ Pulec, V., nav. dj., str. 89.

Revers: grb ČSSR; natpis u tri retka: ČESKOSLOVENSKÁ / SOCIALISTICKÁ / REPUBLIKA.

Vrpca je crvene boje, s uskim prugama po sredini: plavo-bijelo-crveno-bijelo-plave boje.

HPM/ZM-78477

Slika 39. i 40. (avers i revers)

Slika 39. i 40. Spomen-medalja 20. godišnjice Slovačkoga narodnog ustanka

SPOMEN-MEDALJA 20. OBLJETNICE OSLOBOĐENJA ČSSR (*Pamětní medaile 20. výročí osvobození ČSSR*)

Spomen-medalju osnovalo je Predsjedništvo Narodne skupštine 24. veljače 1965., „kao pohvalnu nagradu za iznimne zasluge u borbi protiv Hitlerova fašizma za oslobođenje Čehoslovačke“. Dodjeljivala se državljanima ČSSR koji su imali iznimne zasluge u borbi protiv fašizma u zemlji i u inozemstvu, osobito onima koji su aktivno sudjelovali u lokalnom otporu ili u partizanskoj borbi s oružjem u ruci, ili su na drugi način znatno pridonijeli ustanku češkog naroda 1945. godine, a i onima koji su organizirali antifašističke aktivnosti u zatvoru. Spomen-medalja mogla se dodijeliti i postrojbama Čehoslovačke narodne armije i snagama sigurnosti Ministarstva unutarnjih poslova, koje su bile nositelji povijesnih naziva i borbenih tradicija antifašističke borbe češkog i slovačkog naroda.

Spomen-medalju dodjeljivao je predsjednik Republike na prijedlog Vlade. Kada se medalja dodjeljivala pripadnicima oružanih snaga, predsjedniku Republike podno-

sili su prijedloge za odlikovanje ministar narodne obrane, odnosno ministar unutarnjih poslova. Istodobno sa spomen-medaljom uručila se i diploma. Spomen-medalja nosila se na lijevoj strani grudi.

Nakon smrti nositelja spomen-medalje ostala je obitelji.²⁷

38. Spomen-medalja 20. obljetnice oslobođenja ČSSR (1945.-1965.)

Josef Hvozdenký (1932.-2009.), Prag, 1965., bronca, promjera 35 mm; vrpca je široka 38 mm.

Avers: prikazano je cvjetanje lipe, koje simbolizira razvoj čehoslovačkoga socijalističkoga društva. Uokolo je natpis: DVACÁTÉ VÝROČÍ OSVOBOZENÍ ČSSR / 1965. (u prijevodu: *Dvadeseta obljetnica oslobođenja ČSSR, 1965.*). Dolje je signatura autora medalje: JH.

Revers: automatska puška udara svežanj bodljikave žice, simbolizirajući pobjedu nad fašizmom. Natpis: ZA ZÁSLUHY V BOJI PROTI FAŠISMU / 19/45 (u prijevodu: *Za zasluge u borbi protiv fašizma, 1945.*).

Vrpca je sive boje, s tri pruge bijele, crvene i modre boje u sredini, i s crvenim rubovima.

HPM/PMH-32445

Slika 41. i 42. (avers i revers)

Slika 41. i 42. Spomen-medalja 20. obljetnice oslobođenja (1945.-1965.)

²⁷ Pulec, V., nav. dj., str. 89.-90.; Pamětní medaile k 20. výročí osvobození, Československé řády a vyznamenání – Czech Medals and Orders Society, www.vyznamenani.net.

LITERATURA

Barac, Borna, Reference Catalogue Orders, Medals and Decorations of the World instituted until 1945, Part I – Iron Book (A-D), Zagreb, 2009.

Československý Řád bílého lva a československá Medaile bílého lva, izdanje Kancelarije predsjednika Republike, Prag, 1925.

Československé řády a vyznamenání – Czech Medals and Orders Society, www.vyznamenani.net

<http://en.valka.cz/viewtopic.php/title/Pametni-medaile-Za-vernost-a-brannost/t/109669>

<http://forum.valka.cz/viewtopic.php/t/10328>

<http://forum.valka.cz/viewtopic.php/t/109665>

http://www.1-prapor-sos.wz.cz/clanky/vyznamenani/medaile_vitezstvi.html

<http://www.medal-medaille.com>

Prister, Boris, Čehoslovački orden Bijeloga lava i medalja Bijeloga lava, Numizmatika, spomen izdanje (1928.-1988.) Hrvatskog numizmatičkog društva, Zagreb, 1988., str.130.-139.

Pulec, Vladivoj, Čehoslovenská státní vyznamenání, státní čestná uznání a ceny, Prag, 1980.

Sbírka zákonu Republiky československé, godište 1959., br. 17., od 30. 6. 1959.

Úřední věstník Československý, godina II., br. 1., London, 10. 3. 1941.

SUMMARY

DECORATIONS OF CZECHOSLOVAKIA FROM THE COLLECTION OF DECORATIONS OF THE CROATIAN HISTORY MUSEUM

The Croatian History Museum has thirty eight Czechoslovak decorations from between the two world wars and after World War Two.

The first two decorations of the Czechoslovak Republic, the War Cross from 1918 and the Medal of the Revolution, were both instituted at the end of World War I and designed by the well-known French sculptor Antoine Bourdelle (1861-1929) in Paris.

The Allied Victory Medal was instituted at the Peace Conference in Paris at the beginning of 1919 as a common medal of the allies in World War I. All the medals have the same basic design, but with typical symbols for each country.

Outstanding in beauty, importance and number in the Czechoslovak collection in the Collection of Decorations of the History Museum are the Orders of the White Lion from the inter-war period, when creative Czechoslovak artists created many peak designs which were executed in cooperation with the French Kernet&Kisely workshop.

The Czechoslovak Volunteers Commemorative Decoration 1918-1919 was instituted nineteen years after the successful Czechoslovak military intervention in Slovakia against Hungarian occupying forces.

The Czechoslovak Volunteers Commemorative Medal 1918-1919 was also instituted in 1939, and was awarded to all the volunteers who participated in military actions in Silesia and Slovakia in 1918-1919.